CURTEA DE APEL BĂLŢI

Prima instanță:Judecătoria Drochia(sediul Central),(judecător: Rodica Chistruga)

Dosarul nr. 2a-169/2024

D E C I Z I E

Colegiul Civil şi de Contencios administrativ

16 iulie 2024 mun. Bălţi

Instanța compusă din:
Președintele completului
judecător Elena Grumeza
Judecători Corolevschi Dumitru, Natalia Chircu
Grefieri Natalia Pasat

examinând în ședință publică cererea de apel declarată de Consiliul sătesc Chetrosu împotriva hotărîrii Judecătoriei Drochia(sediul Central) din 09 octombrie 2023 și a hotărîrii suplimentare a aceleiași instanțe din 02 februarie 2024, emise în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Cemortan Vasile împotriva Consiliului sătesc Chetrosu privind calcularea și încasarea indicelor inflației pe perioada absenței forțate de la lucru;

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

1. La 11 iulie 2023 reclamantul Cemortan Vasile s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva către Consiliul sătesc Chetrosu privind calcularea și încasarea indicelor inflației pe perioada absenței forțate de la lucru.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că a activat în calitate de viceprimar la s. Chetrosu, r-l. Drochia din 01.04.2019 pînă la 19.05.2020, fiind eliberat ilegal din funcția pe care o deținea în calitate de viceprimar al primăriei s. Chetrosu, r-l. Drochia.

3. Drept urmare, reclamantul Cemortan Vasile s-a adresat în instanța de judecată către Consiliul sătesc Chetrosu, acțiunea fiind admisă parțial prin hotărîrea din 30.09.2022, prin care s-a dispus: *,,Anularea Deciziei nr. 3/18 din 31.07.2020 emisă de Consiliului sătesc Chetrosu a Primăriei s. Chetrosu, cu privire la eliberarea din funcţie de viceprimar a domnului Cemortan Vasile.; Restabilirea*

în serviciu a domnului Cemortan Vasile în funcţie de viceprimar a Primăriei s. Chetrosu, raionul Drochia începînd cu data de 19 mai 2020; Obligarea Consiliului sătesc Chetrosu a Primăriei s. Chetrosu să efectuieze recalcularea salariului, cît şi altor părţi legale, începînd cu 19 mai 2020,cu achitarea acestora lui Cemortan Vasile; Încasarea din contul Consiliului sătesc Chetrosu în beneficiul lui Cemortan Vasile compensaţia pentru prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei; Încasarea din contul Consiliului sătesc Chetrosu în beneficiul lui Cemortan Vasile cheltuielile de judecacă în sumă de 3 000 lei.

4. Astfel, pîrîtul, nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, a contestat hotărîrea emisă la data de 30.09.2022, însă, prin Încheierea Colegiului civil și de contencios administrativ, al Curții de Apel Bălți, emisă la data de 23 decembrie 2022, a fost declarat inadmisibil apelul declarat de Consiliul sătesc Chetrosu, împotriva Judecătoriei Drochia, Sediul Central din 30.09.2022, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată formulată de Cemortan Vasile către Consiliul sătesc Chetrosu, persoană terță Josan Vitalie privind anularea deciziei nr. 3/18 din 31.07.2020, restabilirea în funcție, cu încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă și încasarea prejudiciului moral, pe motiv că apelantul nu a prezentat motivarea apelului în termenul stabilit de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

5. În aceeași ordine de idei, prin Decizia Colegiului civil, comercial și contencios dministrativ al Curții Supreme de justiție, emisă la data de 15 februarie 2023, a fost respins recursul depus de Consiliul sătesc Chetrosu, cu menținerea încheierii din 23 decembrie 2022 emise de Colegiului civil și contencios administrativ, al Curții de Apel Bălți, Decizia fiind irevocabilă.

6. Drept consecinţă, conform deciziei de plată al primăriei s. Chetrosu, raionul Drochia, s-a declarat salariul reclamantului Cemortan Vasile, recalculat pentru absența forțată de la lucru, fiins stabilit spre plată suma de 283 646, 50 lei și după reținerea plăților de impozite s-a eliberat suma de 227 144, 11 lei.

7. Potrivit informației Biroului Național de Statistică al RM, indicele prețurilor de consum pentru perioada mai 2020- luna februarie 2023, a constituit 149, 77 %.

8. Respectiv mărfurile și serviciile în valoare de 283 646, 50 lei la începutul lunii mai 2020 au valorat 424 807, 40 lei, la sfîrșitul lunii februarie al anului 2023.

9. Reeșind din cele expuse, calculele efectuate privind suma inflației, i se cuvin reclamantului din suma de 424 807, 40 lei – 283 646, 50 lei = 141 160, 90 lei,

suma pe care pîrîtul este obligat să o achite reclamantului, drept indicele inflației pentru perioada absenței forțate de la serviciu.

10. Prin cererea prealabilă adresată Consiliului sătesc Chetrosu, reclamantul Cemortan Vasile, a solicitat compensarea și indexarea sumei adjudecate în sumă totală de 424 807, 40 lei, în caz de neachitare, reclamantul v-a fi nevoit să se adreseze în instanța de judecată, cererea prealabilă a fost recepționată de către pîrît, însă careva măsuri pentru a rezolva litigiul pe cale extrajudiciară, nu a întreprins.

11. În urma celor expuse, solicită admiterea cererii de chemare în judecată, cu încasarea din contul Consiliului sătesc Chetrosu, în beneficiul lui Cemortan Vasile, a sumei de 141 160, 90 lei, drept indicele inflației pentru perioada absenței forțate de la lucru și suma de 3 000, 00 lei, drept cheltuieli pentru asistența juridică.

Poziţia instanţei de fond.

12. Prin hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul Central din 9 octombrie 2023 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Cemortan Vasile împotriva lui Consiliul sătesc Chetrosu privind calcularea și încasarea indicelor inflației pe perioada absenței forțate de la lucru.

- S-a încasat de la Consiliul sătesc Chetrosu, în beneficiul lui Cemortan Vasile *****, suma de 141 160, 90 (una sută patruzeci și unu mii una sută șaizeci, 90 bani) lei, drept indicele inflației pentru perioada absenței forțate de la lucru și suma de 3 000, 00 (trei mii, 00 bani) lei, drept cheltuieli pentru asistența juridică.

13. Prin încheierea Judecătoriei Drochia, sediul Central din 7 noiembrie 2023, s-a corectat eroarea admisă în hotărârea judecătoriei Drochia, din 9 octombrie 2023, operând următoarea corectare:

-în partea dispozitivă a hotărîrii judecătoriei Drochia, din 9 octombrie 2023, în partea ce ține de IDNP-il reclamantului Cemortan Vasile și anume a fost indicat „*****” în loc de „*****”.

14. Prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Drochia, sediul Central din 2 februarie 2024, s-a încasat din contul Consiliului sătesc Chetrosu în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 4234,82 lei .

Solicitarea și argumentarea cererii de apel :

15. La data de 08 noiembrie 2023(f.d.65) Consiliului sătesc Chetrosu nefiind de acord cu soluţia instanţei de fond, a înaintat o cerere de apel preliminar/ nemotivat împotriva hotărîrii Judecătoriei Drochia (sediul Central) din 09 octombrie 2023, iar la 19 februarie 2024 a depus o cerere de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept conform art.364-365 CPC, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărîrii contesatate cu emiterea unei noi soluții prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca neîntemeiată.

16. În motivarea apelului depus reprezentantul apelantului a invocat faptul că, instanţa de fond în hotărîrea pronunțată nu a constatat şi elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei; circumstanţele importante pe care prima instanţă le-a considerat constatate nu au fost dovedite prin mijloace de probă verifice şi suficiente, concluziile primei instanţe expuse în hotărâre fiind în contradicţie cu circumstanţele cauzei.Mai mult, consideră că normele de drept material au fost interpretate greşit şi neaplicate, în condiţiile în care toate aceste încălcări au dus sau au putut duce la soluţionarea eronată a cauzei.

17. Astfel, în speță, instanţa de fond a judecat cauza fără respectarea art. 130 CPC şi nu a întreprins toate măsurile procesuale necesare examinării complete şi multilaterale a cauzei, efectuând o cercetare judecătorească incompletă, urmare cărui fapt a ajuns la concluzii pripite pentru admiterea acţiunii.

18. Totodată, reține faptul că, la materialele cauzei este anexată numai copia hotărârii cu suma adjudecată intimatului şi copiile hotărârilor ierarhic superioare care au menţinut în vigoare această soluţie.

19. Însă,la caz, creditorul nu aduce în acţiune probe care confirmă că pentru încasarea sumelor cuvenite s-a emis titlu executoriu, dacă a fost intentată o procedură de executare în aces scop sau dacă creditorul a adresat o cerere de executare benevolă în afara procedurii de executare şi care a fost comportamentul debitorului ulterior recepţionării cererii: s-a conformat acesta sau nu, a luat măsuri de rigoare pentru executare benevolă a obligaţiei asumate prin hotărâre judecătorească, a achitat sumele integral sau în rate.

20. La fel, raportat la cazul din speță şi potrivit înscrisurilor din anexa la apel, Cemortan Vasile a adresat la 01.03.2023 Consiliului Sătesc Chetrosu cerere de plată a salariului şi a altor plăţi care se cuvin pentru perioada absenței forţate de la muncă începând cu 19.05.2020. Ca reacţie la cerere, prin decizia nr. 2/2 din 17.03.2023 Consiliul Sătesc Chetrosu a dispus alocarea în beneficiul lui

Cemortan Vasile a mijloacelor financiare pentru plata salariului în cuantum de 365 905 lei, prejudiciul moral - 10000 lei și cheltuieli de judecata - 3000 lei.

21. Totodată, la data de 05.04.2023 banii au fost achitaţi beneficiarului, dar şi impozitele aferente în beneficiul statului. Respectiv, în condiţiile în care suma adjudecată a fost achitată într-un termen rezonabil, fără tergiversare, la caz nu există temei legal de indexare a sumelor pretinse conform art. 253 CPC RM.

22. Astfel, consideră că debitorul Consiliul sătesc Chetrosu în executarea hotărârii judecătoreşti s-a comportat cu bună credinţă faţă de obligaţiile sale şi nu s-a eschivat de la executarea hotărârii, efectuând plata sumei de 283 646,50 lei chiar în afara unei proceduri de executare. Solicitarea intimatului privind indexarea sumelor adjudecate este una nejustificată legal. Iar informaţiile publicate de Biroul Naţional de Statistică, privind indicele preţurilor de consum pentru perioada mai 2020 - februarie 2023 ca fiind 149,77% invocat cu titlu de probă nu poate fi reţinut ca atare în condiţiile în care acesta reflectă indicele inflaţiei în R. Moldova şi nicidecum necesitatea indexării sumelor de bani în prezenta speţă. În această ordine de idei, califică argumentele intimatului ca fiind neîntemeiate în condiţiile în care cadrul legal pertinent în cumul cu actele cauzei demonstrează contrariul.

23. În altă ordine de idei, prin admiterea acţiunii prima instanţă şi-a motivat soluţia inclusiv pe prevederile art. 145 Codul Muncii RM. Sub acest aspect consideră că această normă este inaplicabilă speţei.

24. La fel, în conformitate cu art. 145 Codul Muncii RM: (l) Compensarea pierderilor cauzate de neachitarea la timp a salariului se efectuează prin indexarea obligatorie şi în mărime deplină a sumei salariului calculat dacă reţinerea acestuia a constituit cel puţin o lună calendaristică de la data stabilită pentru achitarea salariului lunar. (2) Compensarea prevăzută la alin. (1) se efectuează separat pentru fiecare lună,prin majorarea salariului în conformitate cu coeficientul inflaţiei calculat în modul stabilit. (4) Modul de calculare a sumei de compensare a pierderii unei părţi din salariu în legătură cu încălcarea termenelor de plată a acestuia se stabileşte de Guvern, de comun acord cu patronatele şi sindicatele.

25. Prin urmare, consideră că este oportun de a se verifica care hotărâre de Guvern serveşte drept act normativ subordonat respectivei legi. Or, la caz este vorba despre Hotărârea Guvernului RM Nr. 535 din 07.05.2003. În conformitate cu p.1-3 din *MODUL de calculare şi de plată a sumei de compensare a pierderii*

unei părţi din salariu în legătură cu încălcarea termenelor de achitare a acestuia care se conţine în această hotărâre:1. Prezentul Mod de calculare şi de plată a sumei de compensare a pierderii unei părţi din salariu în legătură cu încălcarea termenelor de achitare a acestuia, denumit în continuare Modul de calculare şi de plată a sumei de compensare, este elaborat în conformitate cu prevederile art. 35 al Legii salarizării nr. 847 -XV din 14 februarie 2002 în scopul asigurării recuperării pierderii de către angajaţi a unei părţi din salariu, cauzate de majorarea preţurilor şi tarifelor la mărfurile de consum şi la servicii, care a avut loc în perioada reţinerii achitării acestuia. 2. Compensarea pierderii unei părţi din salariu în legătură cu încălcarea termenelor de plată a acestuia se efectuează de către toate întreprinderile, instituţiile şi organizaţiile din sectorul real şi sectorul bugetar, indiferent de tipul de proprietate şi forma de organizare juridică, prin indexarea obligatorie şi în mărime deplină a sumei salariului calculat, dacă reţinerea a durat o lună calendaristică şi mai mult după expirarea lunii următoare lunii pentru care urma să fie plătit. 3. Este supusă indexării suma salariului calculat pentru luna respectivă, cuvenită angajatului spre achitare după reţinerea impozitelor, cotelor de asigurare de stat obligatorii, primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală şi altor plăţi obligatorii, indiferent de faptul dacă această sumă constituie salariul pentru timpul efectiv lucrat sau salariul mediu păstrat în cazurile prevăzute de legislaţie.

26. Totodată, conform p. 4: 4. Suma de compensare a pierderilor unei părţi din salariul neachitat în termen se calculează fiecărui angajat separat pentru fiecare lună, după cum urmează: 1) prin împărţirea ultimului indice publicat al preţurilor de consum la momentul plăţii reale a salariului (de regulă, pentru luna precedentă lunii de plată) la indicele preţurilor de consum din luna următoare lunii pentru care se plăteşte salariul se determină coeficientul inflaţiei pentru perioada de neachitare a salariului. Coeficientul inflaţiei se determină cu o precizie de pînă la patru unităţi după virgulă. Indicele preţurilor de consum se determină în calcul cumulativ de la începutul anului faţă de luna decembrie a anului precedent anului de plată; 2) prin înmulţirea sumei salariului cuvenit spre achitare cu coeficientul inflaţiei pentru perioada de neachitare a salariului se determină suma de compensare a salariului care urmează să fie plătită angajatului. Spre exemplu, pentru luna ianuarie angajatului i s-a calculat salariul în mărime de 1000 lei. Suma cuvenită spre achitare după reţineri constituia 910 lei. Această sumă întreprinderea a achitat-o în luna iunie. Indicele cumulativ al preţurilor de consum în perioada dată a constituit: a) în

luna următoare lunii pentru care se plăteşte salariul (februarie) faţă de decembrie a anului precedent - 100,9 %; b) în luna mai - luna premergătoare lunii achitării salariului faţă de decembrie a anului precedent - 105,0 %. în baza acestor date suma de compensare a salariului se calculează după cum urmează: 1) se determină coeficientul inflaţiei în perioada de neachitare a salariului: 105,0:100,9=1,0406; 2) se determină suma de compensare a salariului: 910 x (1,0406 - 1,0) = 36,95 lei.

27. Prin urmare, consideră că respectiva hotărâre de Guvern este aplicabilă doar raporturilor juridice unde angajatorul a calculat salariul, dar întârzie să-l plătească salariatului, admiţând restanţă la plata salariului, speţă în litigiu fiind una alta. Iar model de calcul indică la o formulă strictă, cu calcule în funcţie de fiecare lună de la care s-a admis restanţă de plată a salariului, pe care reclamantul - intimat nu a aplicat-o, iar instanţa de fond nu a solicitat-o, astfel încât soluţia emisă pe caz derivă din calcule arbitrare ale intimatului bazate doar pe indicele inflaţiei prezentate de statistică, pe când în speţa data urma, dacă se atesta incidenţa aplicabilităţii art. 145 Codul Muncii să fie prezentate calcule contabile destul de complexe.

28. În consecință, consideră că cererea de apel a fost bazată pe prevederile art.art. 358, 359, 360; 362; 364; 365; 385 lit.d) sau lit.c): 386 alin. 1 lit. a),b),c),d); 387 lit.a),b),c); 388 alin. 2 ale Codului de procedură civilă al Republicii Moldova.

29. Ulterior, apelantul Consiliul sătesc Chetrosu prin intermediul reprezentantului - primarului Eșanu Aliona a depus o cerere de apel la hotărîrea suplimentară a judecătoriei Drochia, sediul central din 02.02.2024 prin care a solicitat casarea hotărîrei suplimentare a judecătoriei Drochia, sediul central din 02.02.2024., în latura încasării din contul Consiliului sătesc Chetrosu în beneficiul statului a taxei de stat în sumă de 4234,82 lei.

30. Consideră că la emiterea hotărârii suplimentare, instanţa de fond a încălcat normele de drept material şi procedural prin aplicarea normelor care nu urmau a fi aplicate, fapt care a dus la soluţionarea eronată a chestiunii privind atribuirea obligaţiei apelantului de a chita taxa de stat.

31. În motivarea prezentului apel menţionează că în conformitate cu art. 1 noţiunile de bază ale Legii RM privind administraţia publică locală Nr. 436 din 28.12.2006. consiliul local este autoritatea reprezentativă şi deliberativă a populaţiei unităţii administrativ-teritoriale de nivelul întîi sau al doilea, aleasă în vederea soluţionării problemelor de interes local; iar autorităţile

administraţiei publice locale de nivelul întîi sunt autorităţi publice, luate în ansamblu, care sînt constituite şi activează pe teritoriul satului (comunei), oraşului (municipiului) pentru promovarea intereselor şi soluţionarea problemelor colectivităţilor locale.

32. În acest context, Consiliul Local, la caz- Consiliul Sătesc Chetrosu este autoritate publică locală.

33. Potrivit dispozițiilor art. 85 al Codului de procedură civilă RM: (1) Scutirile de taxa de stat şi/sau de taxa de timbru sunt prevăzute în pct. 1 al anexei nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213/2023.

34. Însă la momentul soluționării cauzei în fond (09.10.2023) în vigoare era redacţia art. 85 a CPC RM conform căreia: (1) De taxă de stat pentru judecarea cauzelor civile se scutesc: /.../ i) autorităţile publice centrale, organele centrale de specialitate ale administraţiei publice, Curtea de Conturi şi
organele subordonate lor, finanţate de la bugetul de stat, precum şi autorităţile administraţiei publice locale - la înaintarea acţiunilor şi la contestarea hotărîrilor instanţelor judecătoreşti, inclusiv în cauzele examinate în procedura de contencios administrativ, indiferent de calitatea lor procesuală.

35. Totodată, redacţia art. 4 al Legii *taxei de stat nr. 1216 din 03.12.1992* stabilea la acel moment:(l) Sînt scutiţi de plata taxei de stat în instanţele judecătoreşti: /.../ 13) autorităţile publice centrale, organele centrale de specialitate ale administraţiei publice, Curtea de Conturi şi organele subordonate
lor, finanţate de la bugetul de stat, precum şi autorităţile administraţiei publice locale - la înaintarea acţiunilor şi la contestarea hotărîrilor instanţelor judecătoreşti, inclusiv în cauzele examinate în procedura de contencios administrativ, indiferent de calitatea lor procesuală /.../.

36. Prin urmare, consideră că neaplicarea legilor materiale şi procedurale privind scutirea autorităţii publice locale de plata taxei de stat şi aplicarea legii privind plata taxei de stat pentru astfel de subiecţi în proces, au condus la emiterea hotărârii suplimentare pe care o consideră ilegală.

37. În drept, cererea de apel este adresată în ordinea art.art. 250 alin. 2; 386 alin. 1 lit.d); 387; 388 alin. 2 ale CPC RM.

Argumentele părților expuse în ședința instanței de apel:

38. În ședința instanței de apel reprezentantul Consiliului sătesc Chetrosu – avocatul Rusu Vergiliu a pledat pentru admiterea cererii de apel depuse în temeiul motivelor de fapt și de drept indicate în aceasta. Totodată,a solicitat și admiterea cererii de apel asupra hotărîrii suplimentare.

39. Intimatul Cemortan Vasile în cadrul ședinței de judecată a pledat pentru a fi respinsă cererea de apel a Consiliului sătesc Chetrosu cu menținerea fără modificări a hotărîrii instanței de fond.

Aprecierea instanței de apel:

40. Audiind părțile prezente, examinând argumentele apelanţilor invocate în cererea de apel în coraport cu materialele cauzei și cu hotărârea pronunțată, Colegiul Civil şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Bălţi consideră întemeiată cererea de apel a Consiliului sătesc Chetrosu și care urmează a fi admisă, reieșind din următoarele considerente:

41. În conformitate cu art. 362 alin.1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

42. Instanța de apel constată că, Judecătoria Drochia, sediul central a pronunțat dispozitivul hotărârii la 09.10.2023(f.d.46), cererea de apel a apelantului Consiliului sătesc Chetrosu a fost declarată la data de 08.11.2023(f.d.65),iar cererea de apel înaintată de Consiliului sătesc Chetrosu asupra hotărîrii suplimentare din 02.02.2024(f.d.60) a fost depusă la 14.02.2024(f.d.93),prin urmare apelantul s-a conformat dispozițiilor normelor legale menționate supra şi a depus cererile de apel în termen.

43. În conformitate cu art. 385 lit. c) CPC, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărîre,iar, potrivit prevederilor art. 386 alin.(1) lit.a) CPC, Hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă: a) circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin.

44. În conformitate cu 238 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată deliberează, sub conducerea preşedintelui şedinţei, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluţionate, apreciază probele, determină circumstanţele şi caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admiterea acţiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

45. Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe

circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată. În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

46. Potrivit art. 373 alin. (1), (2) şi (5) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

47. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

48. Or, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinîndu-se rolul determinant al concluziilor instanței de apel, aceasta are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare.

49. Potrivit art. 7 alin. (1) şi (2) din Codul civil (în redacţia din 01 martie 2019), legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică şi nici nu suprimă condiţiile de constituire a unei situaţii juridice constituite anterior, nici condiţiile de stingere a unei situaţii juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică şi nu desfiinţează efectele deja produse ale unei situaţii juridice stinse sau în curs de realizare. Legea nouă este aplicabilă situaţiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

50. Colegiul civil atestă faptul că, din materialele cauzei rezultă, că reclamantul Cemortan Vasile a indicat că a activat în calitate de viceprimar la s. Chetrosu, r-l. Drochia din 01.04.2019 pînă la 19.05.2020, fiind eliberat ilegal din funcția pe care o deținea în calitate de viceprimar al Primăriei s. Chetrosu, r-l. Drochia.

51. Prin Horărîrea emisă de Judecătoria Drochia, Sediul Central din 30.09.2022 s-a decis: ,,Anularea Deciziei nr. 3/18 din 31.07.2020 emisă de Consiliului sătesc Chetrosu a Primăriei s. Chetrosu, cu privire la eliberarea din funcţie de viceprimar a domnului Cemortan Vasile.; Restabilirea în serviciu a domnului Cemortan Vasile în funcţie de viceprimar a Primăriei s. Chetrosu, raionul Drochia începînd cu data de 19 mai 2020; Obligarea Consiliului sătesc

Chetrosu a Primăriei s. Chetrosu să efectuieze recalcularea salariului, cît şi altor părţi legale, începînd cu 19 mai 2020,cu achitarea acestora lui Cemortan Vasile; Încasarea din contul Consiliului sătesc Chetrosu în beneficiul lui Cemortan Vasile compensaţia pentru prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei; Încasarea din contul Consiliului sătesc Chetrosu în beneficiul lui Cemortan Vasile cheltuielile de judecacă în sumă de 3 000 lei(f.d.13)

52. Potrivit probatoriului cauzei s-a mai stabilit, că pîrîtul Consiliul sătesc Chetrosu, nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, a contestat hotărîrea emisă la data de 30.09.2022, însă, prin Încheierea Colegiului civil și de contencios administrativ, al Curții de Apel Bălți, emisă la data de 23 decembrie 2022, a fost declarat inadmisibil apelul declarat de Consiliul sătesc Chetrosu, împotriva Judecătoriei Drochia, Sediul Central din 30.09.2022, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată formulată de Cemortan Vasile către Consiliul sătesc Chetrosu, persoană terță Josan Vitalie privind anularea deciziei nr. 3/18 din 31.07.2020, restabilirea în funcție, cu încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă și încasarea prejudiciului moral, pe motiv că apelantul nu a prezentat motivarea apelului în termenul stabilit de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.(f.d.14-18)

53. În aceeași ordine de idei, prin Decizia Colegiului civil, comercial și contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, emisă la data de 15 februarie 2023, a fost respins recursul depus de Consiliul sătesc Chetrosu, cu menținerea încheierii din 23 decembrie 2022 emise de Colegiului civil și contencios administrativ, al Curții de Apel Bălți, Decizia fiind irevocabilă.(f.d.19-25)

54. Drept consecinţă, conform deciziei de plată al primăriei s. Chetrosu, raionul Drochia, s-a declarat salariul reclamantului Cemortan Vasile, recalculat pentru absența forțată de la lucru, fiind stabilit spre plată suma de 283 646, 50 lei și după reținerea plăților de impozite s-a eliberat suma de 227 144, 11 lei, fapt confirmat prin fișa personală pentru luna martie 2023 (f.d.27)

55. Prin hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul Central din 9 octombrie 2023 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Cemortan Vasile împotriva lui Consiliul sătesc Chetrosu privind calcularea și încasarea indicelor inflației pe perioada absenței forțate de la lucru.

- S-a încasat de la Consiliul sătesc Chetrosu, în beneficiul lui Cemortan Vasile *****, suma de 141 160, 90 (una sută patruzeci și unu mii una sută șaizeci, 90 bani) lei, drept indicele inflației pentru perioada absenței forțate de la lucru și suma de 3 000, 00 (trei mii, 00 bani) lei, drept cheltuieli pentru asistența juridică.

56. Prin încheierea Judecătoriei Drochia, sediul Central din 7 noiembrie 2023, s-a corectat eroarea admisă în hotărârea judecătoriei Drochia, din 9 octombrie 2023, operând următoarea corectare:

-în partea dispozitivă a hotărîrii judecătoriei Drochia, din 9 octombrie 2023, în partea ce ține de IDNP-il reclamantului Cemortan Vasile și anume a fost indicat „*****” în loc de „*****”.

57. Prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Drochia, sediul Central din 2 februarie 2024, s-a încasat din contul Consiliului sătesc Chetrosu în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 4234,82 lei

58. În conformitate cu art.253 alin.(1) CPC, la cererea creditorului sau a debitorului, instanţa care a soluţionat cauza efectuează, printr-o încheiere în funcţie de situaţia de la momentul executării hotărîrii, indexarea sumelor adjudecate prin hotărîrea pronunţată.

59. Sub acest aspect, Colegiul civil reține faptul că, la data de 05 aprilie 2023 banii au fost achitați beneficiarului/intimatul Cemortan Vasile, însă au fost achitate și impozitele aferente în beneficiul statului.

60. Drept urmare, în condiţiile în care suma adjudecată a fost achitată într-un termen rezonabil, fără tergiversare, la caz nu există temei legal de indexare a sumelor pretinse conform art. 253 CPC RM.

61. Or, debitorul/apelant-Consiliul sătesc Chetrosu în executarea hotărârii judecătoreşti s-a comportat cu bună credinţă faţă de obligaţiile sale şi nu s-a eschivat de la executarea hotărârii, fapt confirmat prin achitarea sumei de 283 646,50 lei chiar în afara unei proceduri de executare. Ceea ce ține de solicitarea intimatului privind indexarea sumelor adjudecate Colegiul o consideră absolut nejustificată din punct de vedere legal. Or, informaţiile publicate de Biroul Naţional de Statistică, privind indicele preţurilor de consum pentru perioada mai 2020 - februarie 2023 ca fiind 149,77% invocat cu titlu de probă nu poate fi reţinut ca atare în condiţiile în care acesta reflectă indicele inflaţiei în R. Moldova şi nicidecum necesitatea indexării sumelor de bani în prezenta speţă. În această ordine de idei, instanța de apel califică argumentele intimatului ca fiind neîntemeiate în condiţiile în care cadrul legal pertinent în cumul cu actele cauzei demonstrează contrariul,deci hotărîrea instanței de fond fiind neîntemiată.

62. În altă ordine de idei, prin admiterea acţiunii prima instanţă şi-a motivat soluţia inclusiv pe prevederile art. 145 Codul Muncii RM. Sub acest aspect, instanța de apel consideră că această normă este inaplicabilă speţei.

63. Or, în conformitate cu art. 145 Codul Muncii RM: (l) Compensarea pierderilor cauzate de neachitarea la timp a salariului se efectuează prin indexarea obligatorie şi în mărime deplină a sumei salariului calculat dacă reţinerea acestuia a constituit cel puţin o lună calendaristică de la data stabilită pentru achitarea salariului lunar. (2) Compensarea prevăzută la alin. (1) se efectuează separat pentru fiecare lună,prin majorarea salariului în conformitate cu coeficientul inflaţiei calculat în modul stabilit. (4) Modul de calculare a sumei

de compensare a pierderii unei părţi din salariu în legătură cu încălcarea termenelor de plată a acestuia se stabileşte de Guvern, de comun acord cu patronatele şi sindicatele.

64. Drept urmare, Colegiul Civil consideră oportun de a se verifica care hotărâre de Guvern serveşte drept act normativ subordonat respectivei legi. Or, la caz este vorba despre Hotărârea Guvernului RM Nr. 535 din 07.05.2003. În conformitate cu p.1-3 din MODUL de calculare şi de plată a sumei de compensare a pierderii unei părţi din salariu în legătură cu încălcarea termenelor de achitare a acestuia care se conţine în această hotărâre:1. Prezentul Mod de calculare şi de plată a sumei de compensare a pierderii unei părţi din salariu în legătură cu încălcarea termenelor de achitare a acestuia, denumit în continuare Modul de calculare şi de plată a sumei de compensare, este elaborat în conformitate cu prevederile art. 35 al Legii salarizării nr. 847 -XV din 14 februarie 2002 în scopul asigurării recuperării pierderii de către angajaţi a unei părţi din salariu, cauzate de majorarea preţurilor şi tarifelor la mărfurile de consum şi la servicii, care a avut loc în perioada reţinerii achitării acestuia. 2. Compensarea pierderii unei părţi din salariu în legătură cu încălcarea termenelor de plată a acestuia se efectuează de către toate întreprinderile, instituţiile şi organizaţiile din sectorul real şi sectorul bugetar, indiferent de tipul de proprietate şi forma de organizare juridică, prin indexarea obligatorie şi în mărime deplină a sumei salariului calculat, dacă reţinerea a durat o lună calendaristică şi mai mult după expirarea lunii următoare lunii pentru care urma să fie plătit. 3. Este supusă indexării suma salariului calculat pentru luna respectivă, cuvenită angajatului spre achitare după reţinerea impozitelor, cotelor de asigurare de stat obligatorii, primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală şi altor plăţi obligatorii, indiferent de faptul dacă această sumă constituie salariul pentru timpul efectiv lucrat sau salariul mediu păstrat în cazurile prevăzute de legislaţie.

65. Totodată, conform p. 4: 4. Suma de compensare a pierderilor unei părţi din salariul neachitat în termen se calculează fiecărui angajat separat pentru fiecare lună, după cum urmează: 1) prin împărţirea ultimului indice publicat al preţurilor de consum la momentul plăţii reale a salariului (de regulă, pentru luna precedentă lunii de plată) la indicele preţurilor de consum din luna următoare lunii pentru care se plăteşte salariul se determină coeficientul inflaţiei pentru perioada de neachitare a salariului. Coeficientul inflaţiei se determină cu o precizie de pînă la patru unităţi după virgulă. Indicele preţurilor de consum se determină în calcul cumulativ de la începutul anului faţă de luna decembrie a anului precedent anului de plată; 2) prin înmulţirea sumei salariului cuvenit spre achitare cu coeficientul inflaţiei pentru perioada de neachitare a salariului se determină suma de compensare a salariului care urmează să fie plătită

angajatului. Spre exemplu, pentru luna ianuarie angajatului i s-a calculat salariul în mărime de 1000 lei. Suma cuvenită spre achitare după reţineri constituia 910 lei. Această sumă întreprinderea a achitat-o în luna iunie. Indicele cumulativ al preţurilor de consum în perioada dată a constituit: a) în luna următoare lunii pentru care se plăteşte salariul (februarie) faţă de decembrie a anului precedent - 100,9 %; b) în luna mai - luna premergătoare lunii achitării salariului faţă de decembrie a anului precedent - 105,0 %. în baza acestor date suma de compensare a salariului se calculează după cum urmează: 1) se determină coeficientul inflaţiei în perioada de neachitare a salariului: 105,0:100,9=1,0406; 2) se determină suma de compensare a salariului: 910 x (1,0406 - 1,0) = 36,95 lei.

66. Sub aspectul celor invocate supra, Colegiul consideră că respectiva hotărâre de Guvern este aplicabilă doar raporturilor juridice unde angajatorul a calculat salariul, dar întârzie să plătească salariatul, admiţând în acest sens restanţă la plata salariului, însă, speţă din litigiu fiind de altă natură. Aderent, Colegiul Civil reliefă, că modelul de calcul invocat supra indică la o formulă strictă, cu calcule în funcţie de fiecare lună de la care s-a admis restanţă de plată a salariului, pe care reclamantul - intimat nu a aplicat-o, iar instanţa de fond nu a solicitat-o, astfel încât soluţia emisă pe caz derivă din calcule arbitrare ale intimatului bazate doar pe indicele inflaţiei prezentate de statistică, pe când în speţa data urma, dacă se atesta incidenţa aplicabilităţii art. 145 Codul Muncii să fie prezentate calcule contabile destul de complexe, acțiuni ce la caz nu au fost efectuate de reclamant.

67. În conformitate cu art. 1 noţiunile de bază ale Legii RM privind administraţia publică locală Nr. 436 din 28.12.2006. consiliul local este autoritatea reprezentativă şi deliberativă a populaţiei unităţii administrativ-teritoriale de nivelul întîi sau al doilea, aleasă în vederea soluţionării problemelor de interes local; iar autorităţile administraţiei publice locale de nivelul întîi sunt autorităţi publice, luate în ansamblu, care sînt constituite şi activează pe teritoriul satului (comunei), oraşului (municipiului) pentru promovarea intereselor şi soluţionarea problemelor colectivităţilor locale.

68. În acest context, Consiliul Local, la caz- Consiliul Sătesc Chetrosu este autoritate publică locală.

69. Potrivit dispozițiilor art. 85 al Codului de procedură civilă RM: (1) Scutirile de taxa de stat şi/sau de taxa de timbru sunt prevăzute în pct. 1 al anexei nr. 2 la Legea taxei de stat nr. 213/2023.

70. Însă la momentul soluţionării cauzei în fond (09.10.2023) în vigoare era redacţia art. 85 a CPC RM conform căreia: (1) De taxă de stat pentru judecarea cauzelor civile se scutesc: /.../ i) autorităţile publice centrale, organele centrale de specialitate ale administraţiei publice, Curtea de Conturi şi organele

subordonate lor, finanţate de la bugetul de stat, precum şi autorităţile administraţiei publice locale - la înaintarea acţiunilor şi la contestarea hotărîrilor instanţelor judecătoreşti, inclusiv în cauzele examinate în procedura de contencios administrativ, indiferent de calitatea lor procesuală.

71. Totodată, redacţia art. 4 al Legii taxei de stat nr. 1216 din 03.12.1992 stabilea la acel moment:(l) Sînt scutiţi de plata taxei de stat în instanţele judecătoreşti: /.../ 13) autorităţile publice centrale, organele centrale de specialitate ale administraţiei publice, Curtea de Conturi şi organele subordonate lor, finanţate de la bugetul de stat, precum şi autorităţile administraţiei publice locale - la înaintarea acţiunilor şi la contestarea hotărîrilor instanţelor judecătoreşti, inclusiv în cauzele examinate în procedura de contencios administrativ, indiferent de calitatea lor procesuală /.../.

72. Sub aspectul celor invocate supra, Colegiul Civil reliefă că neaplicarea legilor materiale şi procedurale privind scutirea autorităţii publice locale de plata taxei de stat şi aplicarea legii privind plata taxei de stat pentru astfel de subiecţi în proces, au condus la emiterea hotărârii suplimentare pe care instanța de apel o apreciază drept ilegală.

73. Conform articolului 90 lit. l) din Codul de procedură civilă, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: alte cheltuieli necesare, suportate de instanţă şi de participanţii la proces.

74. Conform art. 96, alin. (1) şi alin. (1^1) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

75. Conform pct.15-17 din Recomandarea privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică,aprobată prin decizia Consiliului Uniunii avocaților nr.2 din 30 martie 2012, pornind de la practica CEDO, cheltuielile de asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul). Pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ține cont de:complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor

juridice ridicate de speță;aportul avocatului la soluționarea cauzei; timpul și munca depusă de avocat;aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale,cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, cunoașterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; natura și durata relației dintre avocat și client; experiența, reputația și abilitatea avocatului; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză; alți factori, la discreția instanței.

76. La fel, ceea ce ține de recomandarea privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, stabilește diapazonul rezonabil și recomandabil pentru mărimea tarifelor orare ale avocaților între 50 și 150 euro pe oră, cu specificarea libertății avocaților de a stabili tarifele și în afara diapazonului prin înțelegerea părților.

77. Potrivit aceluiași act, avocații pot opta pentru tarife fixe, care se pot determina în dependență de întreaga procedură de acordare a asistenței juridice, fie de anumite etape procedurale. Mărimea onorariilor se coordonează cu clienții.

78. În consecință, la caz, cheltuielile de asistență juridică către avocatul Rusu Vergiliu în cuantum de 8600(opt mii șase sute) lei au fost achitate de reclamantul Primăria s.Chetrosu,Consiliul sat.Chetrosu, fapt confirmat prin factura fiscală seria EAN 000269564 din 19.03.2024(f.d.103).

79. Reieșind din cele relatate, instanța de apel ajunge la concluzia, că apelul înaintat de Consiliul sătesc Chetrosu urmează a fi admis, hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul Central din 9 octombrie 2023 și hotărîrea suplimentară a aceleiași instanțe din 02 februarie 2024 urmează a fi casate , cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Cemortan Vasile se va respinge ca fiind neîntemeiată.

80. În conformitate cu prevederile art.art. 385 lit. c), 390 CPC Colegiul civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți;

d e c i d e :

Se admite apelul declarat de Consiliul sătesc Chetrosu .

Se casează integral hotărîrea Judecătoriei Drochia, sediul Central din 9 octombrie 2023 și hotărîrea suplimentară a aceleiași instanțe din 02 februarie 2024, emise în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Cemortan Vasile împotriva Consiliului sătesc Chetrosu privind calcularea și încasarea indicelor inflației pe perioada absenței forțate de la lucru, cu emiterea unei noi soluții conform căreia acțiunea se respinge ca fiind neîntemeiată .

Se încasează de la Cemortan Vasile în beneficiul Consiliului sătesc Chetrosu 8600 (opt mii șase sute) lei în contul restituirii cheltuielelor de asistență juridică.

Decizia este definitivă din momentul pronunțării, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele completului
judecător: Elena Grumeza

Judecători: Dumitru Corolevschi

Natalia Chircu